



## FONÈTICA, ELOCUCIÓ I ORTOGRAFIA

### FONÈTICA SINTÀCTICA

A l'hora de parlar es produïxen una sèrie de contactes vocàlics entre dues paraules consecutives que cal tindre en compte, ja que modifiquen, en certa manera, la pronúncia.

Així doncs, cal tenir present que, en l'elocució estàndard del valencià, són correctes els següents contactes vocàlics, de manera que s'han de produir:

a) L'elisió vocàlica: consisteix en la desaparició d'una vocal final o inicial de paraules que entren en contacte. Aquest fenomen dependrà de les circumstàncies següents:

- Es produïx sempre que entren en contacte dues vocals idèntiques, de manera que hi ha reducció a un únic so: *una altra* [un'áltra], *home estrany* [hóm'estrány], *odi immens* [ód'imméns].
- El contacte es pot produir entre dues vocals diferents. En aquest cas, l'elisió dependrà de la síl·laba tònica:
  - Quan ambdues són tòniques, no hi ha elisió: *camí ample* [kamí ámp̃le].
  - Si una vocal és tònica i l'altra àtona, elidirem l'àtona: *una hora* [un'óra], *camí estret* [kamí'strét].
  - Quan hi ha contacte entre dues vocals àtones, haurem d'elidir la "a" o la "e" àtona: *carro estret* [kárro'strét], *si en vols* [sí'n vols]. Si es dona el contacte entre aquestes dues vocals, hi elidirem la e: *onze amics* [ónz'amíks], *una espasa* [una'spáza].

b) Sinalefa: es tracta del contacte entre dues vocals que, en l'elocució, es pronuncien unides, de manera que es produïx un diftong. Aquest fenomen té lloc quan una de les vocals, que entra en contacte, tant a principi de paraula com a final, és una i o una u àtona: *rei alt* [rej'ált], *sou alt* [sow'ált]. Aquest fenomen també es pot donar amb el pronom feble *ho*: *porta-ho* [porta'w], *ho imagine* [w'imagine].

No obstant això, cal tenir en compte que no s'han d'unir en una mateixa síl·laba dues vocals idèntiques tòniques, de manera que produïrem un hiat en la pronúncia: *menú únic* [menú úñik], *cançó ètnica* [kansó édñika].

Més enllà d'aquests contactes, hi ha una sèrie de fenòmens que es produïxen en la llengua parlada que cal tenir en compte per tal d'evitar possibles errades que ens penalitzen en la part oral de l'examen.

En primer lloc, tenim la neutralització de la e inicial dels mots començats per *em-*, *en-*, *es-*, així com d'alguns començats pel grup *eix-*. Tot i que està considerada com a correcta, la realitat és que en els registres formals i cultes de la llengua no és recomanable. Així doncs, caldrà pronunciar com a "e" la vocal inicial de mots com *embrutar*, *encendre*, *estalviar* o *eixugar*, i no com [\*ambrutar], [\*ancendre], [\*astalviar] o [\*aixugar].

D'altra banda, no és correcta la pronúncia de la "e" com a "i" en paraules com *gener*, *genoll*, *menjar* o *deixar*. De la mateixa manera, cal evitar la pronúncia \*-ancia en els mots que acaben en -ança, -ença: *perseverança*, *aparença*, *creença*; i no [\*perseveránsia], [\*aparénsia] o [\*creénsia]. Però, si que cal pronunciar la "i" de les paraules acabades amb -iència: *consciència*, *paciència*, etc.

Per últim, cal evitar la diftongació de la "o" inicial de paraula, de manera que no s'ha de pronunciar com [\*awrír], [\*awfegár] o [\*awlorár], sinó tal com s'escriuen: *obrir*, *ofegar*, *olorar*, etc. De la mateixa manera, no és correcte pronunciar com a "o" el diftong "ua": *quaranta*, *qualsevol*, etc.; i no [\*koránta] o [\*kolsevól].

Com a conseqüència d'aquestes situacions, hi ha una sèrie d'elisions vocàliques que, més enllà de produir-se fonèticament, han acabat donant lloc a transforma-



cions en l'escriptura. En aquest cas, marquen l'elisió vocàlica amb la col·locació de l'apòstrof o bé amb la contracció entre dues paraules.

Així doncs, en el llenguatge oral caldrà tenir en compte que aquests fenòmens que s'indiquen gràficament s'han de produir en l'elocució. Per tant, pronunciar [l'árbre] i no [\*el arbre], de la mateixa manera que haurem de produir [de l'e-lefant] i no [\*del elefant].

## L' APÒSTROF

L'apòstrof és un signe ortogràfic que fer servir per marcar l'elisió vocàlica que es produeix pel contacte entre els articles definits i personals, la preposició *de* o alguns pronoms febles amb aquelles paraules que comencen per vocal o per *h* muda.

Com a regla general, els articles definits *el* i *la*, i els articles personals *en* i *na*, s'apostrofen quan entren en contacte amb paraules que comencen per vocal o per *h* muda, tal com ocorre en els casos següents:

l'arbre	l'aula	l'ham	l'habilitat
l'estiu	l'equipació	l'hemisferi	l'herba
l'infern	l'illa	l'hivern	l'hidra
l'onze	l'ortiga	l'horitzó	l'hora
l'ull	l'ungla	l'humor	l'hulla
	n'Albert	n'Assumpció	
	n'Esteve	n'Esperança	
	n'Isidre	n'Obdúlia	
	n'Oriol	n'Úrsula	

Però, cal tindre en compte que ni l'article *la* ni l'article *na* apostrofaran seguits de *i* o *u* àtones:

la igualtat	la higiene	
la introducció	la hipòtesi	na Isabel
la unitat	la humanitat	na Irene
la urbanització	la humiliació	

En el cas de la preposició *de*, aquesta reduïx a *d'* sempre que entre en contacte amb una paraula que comence per vocal o per *h* muda:

d'alegria	d'hàbits
d'elegància	d'herbes
d'insectes	d'històries
d'obligacions	d'hòmens
d'unions	d'humor

Més enllà d'aquests casos generals, cal tenir presents les següents situacions més concretes que afecten l'ús de l'apòstrof:

	S'apostrofa	No s'apostrofa
<b>Davant de diftong</b> (precedit o no de <i>h</i> muda)	Mai	<i>el iogurt</i> <i>la iaia</i> <i>el huitanta</i> <i>de Huelva</i>
<b>Davant de <i>h</i> aspirada</b>	Mai	<i>el hobby</i> <i>la hansa</i> <i>de Hawai</i> <i>de Harlem</i>
<b>Davant de <i>s</i> líquida seguida de consonant</b>	L'article masculí definit <i>l'speaker</i> o <i>el speaker</i> <i>l'statu quo</i> o <i>el statu quo</i>	La preposició <i>de</i> i l'article <i>la</i>  <i>de Strauss</i> <i>la Scala</i>
<b>Davant de paraules homòfones</b>	<i>una</i> (indefinit): <i>No ve ni l'una ni l'altra.</i>	<i>una</i> (referida a l'hora): <i>Hem quedat a la una.</i>



	S'apostrofa	No s'apostrofa
Davant de paraules homòfones	homofonia amb <i>la lira</i>	<i>la ira</i>
	<i>l'os</i> (part de l'esquelet)	<i>la host</i>
Davant del nom de les lletres	Mai	<i>la a</i> <i>de eme</i> <i>la hac</i> <i>de ics</i>
Davant de títols, nom d'entitats, marques registrades, etc.	Apliquem la norma general: <i>És una nova edició d'El Tirant.</i>	Mai
Davant de cometes, negreta o cursiva	Apliquem la norma general: <i>ho qualificà d'«increïble»</i> <i>la tripulació de l'Apolo</i>	Quan usem paraules en sentit metal·lingüístic: <i>el participi de establir</i> <i>el plural de home</i>
Davant de números	Els que llegim amb vocal inicial (aràbics i romans) <i>l'u/l'1</i> <i>l'onze/l'11</i>	Mai
Davant d'abreviatures	Seguim la norma general, com si foren mots amb totes les lletres: <i>l'art.; l'Excm. Sr</i>	Quan no ho permeti la norma general.
Davant de sigles	Les sigles que es lligem sil·làbicament segons la norma general. Les que es lligem lletrejades, quan el lletreig comence per vocal. <i>l'IVA; l'ONU; l'IVAM</i> <i>l'AVL; l'ONG; l'FMI; el PP</i>	Les sigles sil·làbiques si ho impedeix la norma general. <i>la UNESCO</i> <i>la UEFA</i> <i>la UA</i>
Amb els pronoms febles	Els pronoms <i>em, et, el, la, se i en</i> , en contacte amb vocal o <i>h</i> muda. <i>m'agrada; t'honrava; escolta'm</i>	El pronom <i>la</i> seguit de <i>i</i> o <i>u</i> àtones ni amb el feble <i>hi</i> . <i>la utilitza; la humilià</i> <i>la hi portarà</i>

## LES CONTRACCIONS

Tal com s'ha assenyalat en la unitat 1, els articles definits *el* i *els* es contrauen quan entren en contacte amb les preposicions *a*, *de* i *per* i amb la partícula *ca*, mentre que l'article personal *en* sols contrau en contacte amb la paraula *ca*, com es mostra en la següent graella:

		Preposicions			Partícula
Article		a	de	per	ca
el	seguit de paraula començada per consonant	al	del	pel	cal
	seguit de paraula començada per vocal	a l'	de l'	per l'	ca l'
els		als	dels	pels	cals
en	seguit de paraula començada per consonant	–	–	–	can
	seguit de paraula començada per vocal	–	–	–	ca n'



No obstant això, cal tenir en compte que l'apòstrof preval sobre la contracció, de manera que, tal com es pot observar en la graella anterior, quan aquests articles entren en contacte amb un mot començat per vocal haurem d'apostrofar.

Però, hem de tenir present que sí que hem de fer contracció quan coincidisquen les preposicions compostes *cap a*, *fins a*, *com a*, *per a* i *des de* amb els articles *el/els*.

Més enllà d'aquesta situació particular, cal tenir present els casos més concrets que presentem a continuació per tal d'evitar cometre errades del tot innecessàries a l'hora de realitzar contraccions. Així doncs, no haurem de fer contraccions en els casos següents:

Quan l'article forma part d'un nom propi (publicacions, empreses, citacions, etc.).	Està subscrit <b>a El</b> Punt. És venedor <b>d'El</b> Corte Inglés. Una obra representada <b>per Els</b> Joglars.
Quan l'article forma part d'un topònim no adaptat al valencià.	Ha fet un viatge <b>a El</b> Salvador. Van assetjar el poble <b>d'El</b> Álamo. Vaig passar <b>per El</b> Escorial.

Per tant, tenint açò en compte, sí que podem fer les contraccions en els topònims valencians, i també en els estrangers que estiguen adaptats, que duguen article: *És l'alcalde **del** Pinós*; *Ha portat un souvenir **del** Caire*.

## EL GUIONET

Aquest signe ortogràfic (-), diferent del que usem per als diàlegs (–), s'usa amb una sèrie de funcions diverses que enumerem tot seguit i que caldrà tenir en compte per tal d'evitar algunes errades ortogràfiques.

Quant a les funcions principals, cal assenyalar la indicació de la partició de paraules a final de línia així com per unir els pronoms febles quan se situen darrere del verb.

A més d'aquestes funcions, el guionet pot emprar-se en els casos següent:

S'usen amb guió	Exemple	
Els numerals compostos, entre desena i unitat i entre unitat i centena (regla D-U-C)	<i>vint-i-cinc</i> <i>setanta-tres</i> <i>vuit-cents</i>	<i>dos-cents noranta-dos</i> <i>mil tres-cents</i> <i>quaranta-u</i>
En els compostos en els quals el primer element és un punt cardinal	<i>nord-est</i> <i>sud-oest</i>	<i>nord-americà</i> <i>sud-africà</i>
En els compostos reduplicatius en els quals es repetix, parcialment o totalment un constituent, un patró rítmic o un significat	<i>a corre-cuita</i> <i>barrim-barram</i> <i>bitllo-bitllo</i> <i>burro-barra</i>	<i>non-non</i> <i>coixim-coixam</i> <i>ping-pong</i> <i>xino-xano</i>
En els compostos patrimonials en els quals el segon element comença per r-, s- o x-, i el primer acaba en vocal	<i>cama-roja</i> <i>compta-revolucions</i> <i>soca-rel</i>	<i>esclata-sang</i> <i>cala-xàrcies</i> <i>aigua-sal</i>
En els compostos de lectura difícil o que puga resultar alterada	<i>pit-roig</i> <i>cor-robot</i>	<i>ex-xa</i> <i>cinc-en-rama</i>
En els compostos patrimonials el primer dels quals s'escriu amb accent	<i>después-ahir</i> <i>mà-llarg</i>	<i>més-enllà</i> <i>pèl-roig</i>
En casos en els quals l'adverbi <i>no</i> ha quedat lexicalitzat seguit d'un substantiu o un pronom (actua com a prefix)	<i>la firma d'un pacte de no-agressió</i> <i>respecte al principi de no-intervenció</i> <i>reflexions sobre la no-violència</i> <i>l'univers va sorgir del no-res</i>	



S'usen amb guió	Exemple	
En les paraules formades per un prefix i un nom propi escrit amb majúscula inicial	<i>anti-Castro</i> <i>post-Kyoto</i>	<i>pro-Israel</i> <i>ex-Iugoslàvia</i>
En compostos que es mantenen invariables i establixen una relació de direccionalitat	<i>un diccionari valencià-castellà</i> <i>un míssil terra-aire</i> <i>el trajecte València-Alacant</i> <i>pàgines 250-278</i>	
En compostos de noms propis	<i>la semifinal França-Alemanya</i> <i>el diccionari Alcover-Moll</i> <i>la comunitat de Castella-La Manxa</i>	
En els préstecs no assimilats	<i>fox-terrier</i> <i>hip-hop</i>	<i>snack-bar</i> <i>pied-noir</i>
En els termes propis de determinats llenguatges especialitzats en què el primer element és un símbol o el segon és una xifra	<i>β-naftol</i> <i>p-aminoazobenzé</i> <i>goma-2</i> <i>sub-21</i>	

Però, cal tenir en compte que s'ha d'estalviar l'ús del guionet en els següents casos:

S'usen sense guió	Exemple	
Com a norma general, les paraules compostes	<i>collverd</i> <i>pocavergonya</i> <i>capicua</i>	<i>alçacoll</i> <i>trencanous</i> <i>guardabarrera</i>
Els adjectius coordinats de la següent manera	<i>politicoeconòmic</i> <i>historicogeogràfic</i> <i>audiovisual</i> <i>democraticosocial</i>	<i>francoalemany</i> <i>austrohongarés</i> <i>hispanoamericà</i> <i>araboisraelià</i>
Les paraules construïdes amb prefixos	<i>antiadherent</i> <i>preacord</i> <i>vicepresident</i> <i>exministre</i>	<i>arxiconegut</i> <i>quasicontracte</i> <i>pseudociència</i> <i>sotsgovernació</i>
Les paraules formades a partir d'arrels grecollatines	<i>gastroenteritis</i> <i>labiodental</i> <i>cardiovascular</i> <i>morfosintàctic</i>	<i>arteriosclerosi</i> <i>osteoporosi</i> <i>otorinolaringòleg</i> <i>grecoromà</i>
Els derivats de numerals	<i>noucentisme</i> <i>deumil·lèssim</i>	<i>huitcentista</i> <i>setmesí</i>

## LES ABREVIATURES

Les abreviatures són la representació acurtada d'una paraula o d'un grup de paraules, que queden reduïdes al mínim intel·ligible. S'usen, normalment, per convenció o per guanyar espai i es produïxen sempre amb una o alguna de les lletres que les formen, la primera de les quals ha de ser la inicial.

Aquestes es formen normalment mitjançant dos procediments diferents:

- Per **truncament**, cas en què s'omet la part final de la paraula, com en *pàg.* (pàgina) o en *núm.* (número. Cal tenir en compte que, en aquest procediment, es mantindran en l'abreviatura els dígrafs i les lletres compostes, tot i que els grups *gu-* i *qu-* reduïxen a *g* i *q*: *col·l.* (col·laborador); *assign. comun.* (assinatures comunes).
- Per **contracció**, en què es conserva la part inicial i final de la paraula: *dte.* (districte), *ctra.* (carretera).



No obstant això, hi ha algunes abreviatures que conserven algunes de les lletres centrals de la paraula original, cas de *Mgfc.* (Magnífic) o *Rvdm.* (Reverendíssim).

Quant a la lectura de les abreviatures, cal dir que aquestes es lliguen com si la paraula estiguera escrita completa, i no lletrejant-la.

A l'hora d'escriure-les, cal tenir en compte tota una sèrie de remarques:

- Com a norma general, acaben amb un punt final: *pl.* (plaça), *art.* (article)...
- En ocasions acaben amb una barra: *t/* (taló), *c/* (carrer)...
- Quan són compostes, se separen mitjançant un espai blanc: *p. d.* (per delegació), *a. C.* (abans de Crist).
- Hi ha algunes que porten una barra al mig: *c/c* (compte corrent), *s/n* (sense número).
- Com a norma general, s'escriuen en minúscula, excepte quan estan a començament de paràgraf o després de punt: *cap.* (capítol), *tel.* (telèfon)...
- En les fórmules de tractament personal o formal, sempre s'escriuen en majúscula: *Sr.* (senyor), *Dra.* (doctora)...
- L'accent s'ha de mantindre també en l'abreviatura: *pàg.* (pàgina), *núm.* (número)...
- A final de línia no poden separar-se de la paraula o xifra a què es vinculen:

Separació correcta	Separació incorrecta
<i>/ Sra. Aracil</i>	<i>Sra. / Aracil</i>
<i>/ 138 a.C...</i>	<i>118 / pàgs.</i>

- El punt final de l'abreviatura s'ha d'ometre quan entra en contacte amb el punt final de frase o amb els punts suspensius:

Puntuació correcta	Puntuació incorrecta
<i>278 pp.</i>	<i>278 pp..</i>
<i>138 a. C...</i>	<i>138 a. C....</i>

- Les abreviatures s'apostrofen exactament igual que si tinguérem la paraula completa, seguint les normes generals d'apostrofació: *l'Excma. Sra.* (l'Excel·lentíssima Senyora), *l'Ill·lm. Sr.* (l'Ill·lustríssim Senyor)...
- Cal recordar que les abreviatures formades per contracció tindran doble forma d'acord amb la flexió de gènere que puga presentar la paraula primitiva:

Forma masculina	Forma femenina
<i>Dr. doctor</i>	<i>Dra. doctora</i>
<i>Sr. senyor</i>	<i>Sra. senyora</i>

- A diferència d'aquestes, les formades per truncament sols presentaran una forma, tot i que la paraula primitiva puga tindre flexió:

Forma invariable
<i>dir. director / directora</i>
<i>ed. editor / editora</i>

- Les abreviatures formades per contracció marquen el plural afegint la terminació pròpia de la forma de plural de la paraula abreviada:



Forma singular	Forma plural
<i>Sr.</i> senyor	<i>Srs.</i> senyors
<i>fra.</i> factura	<i>fres.</i> factures

- Les formades per truncament poden formar-lo afegint la marca de plural o mantenint-se invariables:

Forma singular	Forma plural
<i>pàg.</i> pàgina	<i>pàgs.</i> o <i>pàg.</i> pàgines
<i>núm.</i> número	<i>núms.</i> o <i>núm.</i> números

- Les abreviatures formades per una sola lletra poden indicar la forma plural bé duplicant la lletra (forma tradicional llatina), bé afegint una *s* (criteri general):

Forma singular	Forma plural
<i>f.</i> foli	<i>ff.</i> o <i>fs.</i> folis
<i>v.</i> vers	<i>vv.</i> o <i>vs.</i> versos

- Les abreviatures de mots o d'expressions estrangers s'han d'escriure en cursiva, de la mateixa manera que les paraules o expressions que representen:

<i>loc. cit.</i>	<i>loco citato</i>
<i>s. v.</i>	<i>sub voce</i>

- L'abreviació dels numerals ordinals es representen amb l'última lletra del nom corresponent al costat de la xifra (o de les dues últimes, en els ordinals plurals), normalment sense punt.

<i>1r</i> o <i>1r.</i>	primer
<i>3a</i> o <i>3a.</i>	tercera
<i>4ts</i> o <i>4ts.</i>	quarts
<i>9es</i> o <i>9es.</i>	novenes

## Abreviatures més usuals

Els dies de la setmana: *dl.* (dilluns), *dt.* (dimarts), *dc.* (dimecres), *dj.* (dijous), *dv.* (divendres), *ds.* (dissabte) i *dg.* (diumenge).

Els mesos de l'any (excepte *març*, *maig* i *juny*, que s'escriuen sempre amb totes les lletres): *gen.* (gener), *febr.* (febrer), *abr.* (abril), *jul.* (juliol), *ag.* (agost), *set.* (setembre), *oct.* (octubre), *nov.* (novembre) i *des.* (desembre).

De tractament: *a/* (a l'atenció de), *att.* (atentament), *Excm.*, *Excma.* (Excel·lentíssim, Excel·lentíssima), *Il·lm.*, *Il·lma.* (Il·lustríssim, Il·lustríssima), *M. Hble. Sr.*, *M. Hble. Sra.* (Molt Honorable Senyor, Molt Honorable Senyora), *Mgfc.*, *Mgfc.* (Magnífic, Magnífica), *S. S.* (Sa Santedat), *Sr.*, *Sra.* (senyor, senyora).

## Altres abreviatures

<i>a. de C.</i> (abans de Crist)	<i>abrev.</i> (abreviatura)	<i>Dr. Dra.</i> (doctor/-a)	<i>ed.</i> (editorial)
<i>adm.</i> (administració)	<i>alc.</i> (alcalde/essa)	<i>esc.</i> (escala)	<i>fra.</i> (factura)
<i>(a)</i> (àlies)	<i>al.</i> (alumne/a)	<i>íd.</i> (ídem)	<i>h.</i> (habitant)
<i>apmt.</i> (apartament)	<i>apt.</i> (apartat)	<i>índ.</i> (índex)	<i>ptge.</i> (passatge)
<i>apr.</i> (aprobat/da)	<i>aprox.</i> (aproximadament)	<i>pg.</i> (passeig)	<i>p. a.</i> (per absència)
<i>ap.</i> (apte/a)	<i>assign.</i> (assignatura)	<i>p.</i> , <i>pàg.</i> (pàgina)	<i>p. e.</i> (per exemple)



<i>assoc.</i> (associació)	<i>aut.</i> (autor)	<i>p. o.</i> (per ordre)	<i>pl.</i> (plaça, planta, plural)
<i>bxs.</i> (baixos)	<i>c/u</i> (cada unitat)	<i>pta.</i> (porta)	<i>sing.</i> (singular)
<i>cap.</i> (capítol)	<i>c., c/</i> (carrer)	<i>p. d., PD</i> (postdata)	<i>s/n</i> (sense número)
<i>cast.</i> (castellà)	<i>com.</i> (comarca)	<i>tel.</i> (telèfon)	<i>urb.</i> (urbanització)
<i>cia.</i> (companyia)	<i>c/c</i> (compte corrent)	<i>v.</i> (vegeu)	<i>v. i p.</i> (vist i plau)
<i>dicc.</i> (diccionari)	<i>dir.</i> (director)	<i>val.</i> (valencià)	<i>vv.</i> (viceversa)

## LES SIGLES I ELS ACRÒNIMS

Les sigles són una mena d'abreviatura, escrita sempre en majúscula, constituïda per les lletres inicials del conjunt de paraules que representen. Les paraules que donen lloc a la sigla són, normalment, substantius, adjectius, adverbis i verbs. S'escriuen, a més, sense accents ni espais ni punts entre les lletres que la conformen.

<i>IVAM</i>	Institut Valencià d'Art Modern
<i>ONU</i>	Organització per a les Nacions Unides
<i>DNI</i>	document nacional d'identitat
<i>PIB</i>	producte interior brut

En alguns casos, tot i que de forma excepcional, poden combinar majúscules i minúscules:

<i>CiU</i>	Convergència i Unió
<i>LiA</i>	Llengua i Administració

D'altra banda, convé indicar que el gènere i el nombre de la sigla està determinat pel gènere i el nombre de la primera de les paraules que constitueixen la sigla:

<i>el KGB</i>	el Comité de Seguretat de l'Estat
<i>la CIA</i>	l'Agència Central d'Intel·ligència
<i>els EUA</i>	els Estats Units d'Amèrica

Però, cal dir que les sigles, en principi, no admeten formes plurals, tot i que la tradició ha consolidat el fet que algunes sigles marquen el plural duplicant les lletres que la integren, un procediment, però, que convé evitar en la formació de noves sigles:

<i>les TAC</i>	tomografies axials computades
<i>els PC</i>	ordinadors personals
<i>JJOO</i>	Jocs Olímpics
<i>CCOO</i>	Comissions Obreres

En relació al nombre, és freqüent trobar la indicació del plural en les sigles afegint una *s* minúscula, fins i tot preseguida d'un apòstrof, una situació que tampoc és recomanable:

Forma no recomanable	Forma recomanable
<i>les ONGs</i>	les ONG
<i>els PC's</i>	els PC

A més, cal tenir en compte que hi ha tot un seguit de sigles que han patit un procés de lexicalització, és a dir, que s'han convertit en paraules amb significat i entitat pròpia, motiu pel qual podem trobar-les escrites en minúscula:

<i>elepé</i>	LP
<i>sida</i>	SIDA
<i>ovni</i>	OVNI





làser

LASER

Quant a la lectura de les sigles, aquesta depen dels elements que la constituïxen, de manera que hi ha algunes que es lligen sil·làbicament, com si foren una paraula normal, però hi ha d'altres que es lligen com si es tractara d'una successió de lletres, és a dir, lletrejant la sigla:

Lectura sil·làbica	Lletreig
UNESCO: unesco	UGT: ugeté
UNICEF: unicef	IBM: ibeeme

Pel que fa a la lectura, hi ha algunes que es lligen desenvolupant la sigla, és a dir, com si no hi hagués la sigla sinó les paraules que la integren:

CCOO	Comissions Obreres
CGPJ	Consell General del Poder Judicial

Quant a les sigles que representen conceptes en plural, aquestes s'han de llegir amb la marca pròpia del plural:

les ONG	les onegés
els PC	els pecés

Però, quan aquesta estiga lexicalitzada, afegirem la marca *-s* per indicar-ho:

*les pimes*

Per últim, hi ha sigles procedents d'altres idiomes que, com a norma general, no es tradueixen tot i que els conceptes que les integren puguen traduir-se, cas de:

SPD	Partit Socialdemòcrata Alemany
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
NASA	National Aeronautics and Space Administration
CAM	Caja de Ahorros del Mediterráneo

Però, en certs casos concrets, com és el cas de les sigles d'alguns organismes internacionals o de conceptes, hi ha certa tradició de traduir-les:

OTAN	Organització per al Tractat de l'Atlàntic Nord
FMI	Fons Monetari Internacioal
OMS	Organització Mundial per a la Salut
ADN	àcid desoxiribonucleic
ARN	àcid ribonucleic

Tot seguit us oferim algunes de les sigles més comunes en el llenguatge quotidià:

UV (Universitat de València)	UA (Universitat d'Alacant)	UJI (Universitat Jaume I)	IVA (Impost del Valor Afegit)
AVL (Acadèmia Valenciana de la Llengua)	OMS (Organització Mundial de la Salut)	UE (Unió Europea)	DOCV (Diari Oficial de la Comunitat Valenciana)
IES (Institut d'Educació Secundària)	ESO (Educació Secundària Obligatòria)	IBI (Impost de Béns Immobles)	IVAM (Institut Valencià d'Art Modern)
FPA (Formació de Persones Adultes)	FGV (Ferrocarrils de la Generalitat Valenciana)	EMT (Empresa Municipal de Transport)	JJOO (Jocs Olímpics)

Per una altra banda, pot ser que una sigla estiga constituïda no per les lletres inicials que la integren sinó per grups de lletres per facilitar-ne la lectura. En aquest cas reben el nom d'*acrònim*, cas en què podem esciure-la o bé tota en majúscula o bé alternant majúscules per a les inicials i minúscules per a la resta, especialment quan es tracta de mots lexicalitzats, de manera que poden,



fins i tot, accentuar-se o acceptar marques de plural: *pime, pimes, mòdem, mòdems, radar, radars, Renfe...*

## ELS SÍMBOLS

Els símbols són abreviacions, normalment de caràcter científic o tècnic, que representen una paraula, un concepte o un valor establert per un organisme oficial i/o internacional competent. Per consegüent, la grafia dels símbols no sempre es correspon amb la de la paraula que representen, ja que aquesta mena d'abreviatura afecta sols l'escriptura, de manera que es lligin, generalment, desenvolupant-los, és a dir, tal com es llegiria el mot a què substituïxen.

<i>m</i>	metre
<i>g</i>	gram
<i>SE</i>	sud-est
<i>\$</i>	dòlar

Però, cal tenir en compte una sèrie de qüestions importants a l'hora d'escriure-los. En primer lloc, s'ha d'indicar que no s'escriuen amb punt final:

<i>km</i>	quilòmetre
<i>min</i>	minut
<i>atm</i>	atmosfera
<i>ha</i>	hectàrea

A més, en certs casos contenen barres o signes específics:

<i>km/h</i>	quilòmetres per hora
<i>%</i>	tant per cent
<i>€</i>	euro
<i>@</i>	arrova

D'altra banda, cal tenir present que l'ús de les majúscules no depèn del context, sinó que és un element consubstancial d'aquesta mena de mots, de manera que alguns s'han d'escriure sempre amb la inicial en majúscula, particularment els corresponents a unitats de mesura que provenen d'un nom propi, així com els elements químics, els punts cardinals i els prefixos que representen els múltiples referits a grans magnituds:

<i>W</i>	watt
<i>Na</i>	sodi
<i>N</i>	nord
<i>Mb</i>	megabytes

Per últim, cal indicar que són mots invariables, de manera que no presentaran marca de plural:

<i>km</i>	quilòmetre / quilòmetres
<i>g</i>	gram / grams

## Símbols més freqüents

### Símbols escrit amb signes especials:

@ (arrova), % (per cent), \$ (dòlar), § (paràgraf), Ø (conjunt buit, marca zero), € (euro), # (coixinet, *hashtag*)& (lliura esterlina)...

### Els punts cardinals:

N (nord), S (sud), E (est), O (oest), NO (nord-oest), SE (sud-est)...

### Unitats del sistema internacional procedents d'un nom propi:

V (volt): Alessandro Volta	W (watt): James Watt
Pa (pascal): Blaise Pascal	T (tesla): Nikola Tesla

Prefixes dels múltiples més grans:

M (mega)	T (tera)	E (exa)	Y (yotta)
G (giga)	P (peta)	Z (zetta)	

Altres símbols:

Au (or)	l (litre)
atm (atmosfera)	min (minut)
cm (centímetre)	m <sup>2</sup> (metre quadrat)
Fe (ferro)	km/h (quilòmetre/hora)
g (gram)	°C (graus centígrads)
H (hidrogen)	kW (quilowatts)
ha (hectàrea)	Mb ( <i>megabytes</i> )
A (amper)	s (segon)
K (kelvin)	cd (candela)